

Socialdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.hc@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2026/01273

2026-10-16

Attentions svar på delbetänkandet En åldersgräns för barns tillgång till sociala medier (SOU 2026:35)

Riksförbundet Attention är en intresseorganisation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och deras familjer. Vi företräder personer med egna funktionsnedsättningar, anhöriga och personal som möter våra grupper inom till exempel skola, vård, socialtjänst, arbetsförmedling och Försäkringskassan. Bland våra medlemmar finns personer med adhd, Autism, Tourettes syndrom, språkstörning/DLD samt personer med nedsatt förmåga att läsa, skriva och räkna. Attention har omkring 20 000 medlemmar och ett 50-tal lokala föreningar runt om i landet.

Attentions arbete

Attention har i flera undersökningar och projekt belyst att barn och unga med NPF ofta har tilläggsproblematik av psykisk ohälsa och att sociala medier kan påverka både negativt och positivt. Vi har i ett nu pågående projekt ung med NPF i riskzon också tittat på hur barn och unga med NPF som befinner sig i riskzon för utanförskap, destruktiva miljöer och riskskapande beteende är extra sårbara i digitala miljöer, där deras utanförskap gör dem till målgrupp för både skadliga algoritmer, att dras in i kriminella miljöer eller utsättas för grooming eller liknande. Men i projektet har vi också tydligt sett att sociala medier och digitala miljöer kan vara en skyddsfaktor för barn för att inte hamna i ännu mer isolering och utanförskap. De miljöerna kan erbjuda ett sammanhang där barnen och ungdomarna känner samhörighet och gemenskap som berikar och där man kan hitta likasinnade och med samma intressen och andra som förstår deras situation, något som många kan uppleva som svårt i skolan eller sammanhang där man träffas fysiskt. Dock är det i de digitala sammanhangen viktigt att det finns vuxna som de kan vända sig till och som kan stötta eller vägleda kring relationer och gränssättning i de sociala miljöerna. De unga själva ser att dessa miljöer är viktiga men att de också kommer med många utmaningar och problem. (Ung med NPF i

riskzon för socialt utanförskap och kriminalitet, rapport: *Jag var inte lätt att tycka om*). Det är utifrån dessa perspektiv som vi kommenterar betänkandet och dess förslag.

Attentions kommentarer om utredningens förslag

Sociala medier är en stor del av vår samtid och en viktig del i många barns sociala relationer. Som utredningen också konstaterar och vad vi lyft ovan är just barn och unga med NPF både extra sårbara för de skadliga effekterna av sociala medier, som de snabba belöningarna och de algoritmstyrda flödena, men kan också vara särskilt hjälpta av den sociala gemenskap som sociala medier kan tillhandahålla. Utredningens förslag har både positiva och negativa effekter för barn och unga med NPF.

Attention har inte sakkunskap kring de tekniska lösningar som kan behövas för att införa de lagförslag som lämnas i utredningens betänkande. Sårbarhetsfaktorerna hos barn och unga med NPF är stora men så är även deras behov av att ha digitala miljöer där de kan hitta ett socialt sammanhang. Vi tror därför inte att de förslag som utredningen lämnar är tillräckliga för att skydda barnen. Även om åldersgräns införs kommer det fortsatt finnas miljöer där barn riskerar att bli utsatta och vi anser att det måste ställas omfattande krav på Tech-bolagen att själva säkerställa att barn inte exponeras för skadligt innehåll eller utsätts för brottsliga handlingar på deras plattformar. Vi som samhälle måste hitta hållbara sätt att nyttja den teknik som tas fram och fortsatta krav måste ställas på företagen kring att säkerställa att de skadliga konsekvenserna av algoritmerna, det skadliga innehållet och den beroendeframkallande designen minimeras.

Åldersgräns på sociala medier

Attention tar inte ställning till förslaget om åldersgränsen som sådan, men vi kan konstatera att en åldersgräns kan ge ett visst skydd mot sociala mediers skadliga effekter. Det kan också underlätta för föräldrar att upprätthålla gränser och minska användandet av sociala medier när gränserna är kollektiva och, som i fallet med utredningens förslag, är något som inte enskilda föräldrar kan ha olika regler kring. Dock ser vi att det för vårdnadshavare till barn med NPF kan innebära större risk för konflikter och att det saknas adekvat stöd för föräldrar hur de ska hanterasituationer som kommer av lagförslaget i praktiken. Det behövs således finnas stöd för föräldrar dels i direkt relation till lagförslaget och de gränssättningar som kommer behöva ske i praktiken i varje hem, men även kring hur de kan hjälpa barnet att hitta andra sociala sammanhang.

Utöver detta vet vi, som konstaterats, också att en åldersgräns kan ha förödande konsekvenser för de barn och unga med NPF som har stora delar av sitt sociala liv just i digitala miljöer. De barn som befinner sig i utanförskap, skolfrånvaro och med ångestproblematik eller annan psykiatrisk eller psykisk ohälsa eller problematik kan vara helt beroende av dessa miljöer för att få tillhöra ett sammanhang, uppleva en gemenskap och ha sociala relationer. Det kan vara en reell livlina för unga med NPF i utanförskap. Om förslaget införs är det därför mycket viktigt att alternativa, tillgängliga digitala och fysiska mötesplatser redan finns på plats. Om inte finns en risk att vissa barn och unga hamnar i ett ännu större utanförskap. Vi anser inte att det är tillräckligt att utredningen föreslår ett framtida myndighetsuppdrag att utreda vilka stödinsatser som behövs när lagen införs. Detta måste finnas tillgängligt för barnen samtidigt som en åldersgräns införs. Vi tycker dock att det är ett bra och viktigt förslag att lagens effekter ska utvärderas, men det behöver göras i närtid till införandet.

En viktig aspekt är också att detta begränsar barns möjlighet till delaktighet, yttrandefrihet och gemenskap. Vi vill också i det sammanhanget lyfta att konsekvenserna för barn och unga med NPF särskilt behöver ses över och vi anser inte att det har gjorts i tillräcklig stor utsträckning i utredningen.

Undantag för vissa plattformar

Attention vill även lyfta att undantagen för vissa plattformar, såsom Roblox eller andra spelplattformar visar på de stora svårigheterna kring avvägningar som förslaget innebär. De är för många en viktig ingång till socialt samspel och meningsfull fritid, men kan fortsatt samtidigt utgöra en plats med ökad risk för grooming eller andra brott. Vi ser som ovan konstaterats, ett stort behov av att de stora bolagen som äger plattformarna tar ett mycket större ansvar kring vad deras plattformar faktiskt möjliggör.

Sammantaget anser vi att utredningens förslag kan bidra till att minska en del av de problem som finns kring barn och ungas användande av digitala miljöer, men att de i sig inte är tillräckliga så länge företagen fortsätter tillåta skadligt innehåll på deras plattformar.

Föredragande
Matilda Berglund Calais
Intressepolitisk utredare

Eric Donell Åkerblom
Förbundsordförande